

HART VAN DE STAD KRANT

Een uitgave van de Vereniging
voor de Pieters- & Academiewijk
en Levendaal-West

INHOUD:

Speelsterrein Pieterskerkgracht: 1; Oproep ledenvergadering: 2;
Jaarverslag: 2; Evenementenbeleid: 4; Peuterspeelzaal: 5;
Leidse en Landelijke geluiden: 6; Silvester en Pieterskerk: 7;
De Bakkersteeg: 8; Excursie naar Nijmegen: 9; Hoefstraat: 10;
Bouwplan Hortus: 11; Herinrichtingen in de Pieterswijk: 12.

Redactie en lay-out: nummer 81
Hans van Gelderen, maart 1997
Carlo van Praag en oplage 2.300
Laurens Schrijnen
Foto's:
Yvonne van Deutekom

Het vervallen speelplaatsje is een tweede leven gegund!

Speelsterrein Pieterskerkgracht wordt opgeknapt

Goed nieuws voor de Pieterswijk! Op 17 februari ontving de wijkvereniging van de gemeentelijke dienst Bouwen en Wonen bericht dat de bouwplannen voor het speelsterrein op de Pieterskerkgracht van de baan zijn. De korte brief besloot met nóg een heuglijke mededeling: "De Dienst Milieu en Beheer, sector Wijkbeheer, zal in overleg met de omwonenden de speelplek zo spoedig mogelijk opknappen."

De wijkvereniging is erg blij met dit nieuws en de mensen van de Pieterskerkgracht zullen vast en zeker de vlag uitsteken op de dag dat het opgeknapte speelsterrein weer in gebruik wordt genomen. Voor de tweede maal in ruim twintig jaar hebben ze voor dit speelsterrein gevochten en daarmee succes geboekt.

Nu de gelukkige uitkomst vaststaat, is er reden om alle mensen te feliciteren die een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming van deze uitkomst. Allereerst de mensen van de gracht. Zij waren het die tijdens de informatiebijeenkomst en talloze keren daarna bij de gemeente, maar ook bij de wijkvereniging, aan de bel hebben getrokken, zó lang en zó hard, dat iedereen wel moest beseffen hoe jammer het zou zijn wanneer dit mooie terreintje voor de directe omwonenden verloren zou gaan. Maar ook aan andere omwonenden komt een deel van de gelukwensen toe. Zij waren al met de gemeente in gesprek over een alternatieve speelplek toen ze merkten dat er daarvoor spanningen dreigden te ontstaan. Op dat moment konden ze het opbrengen hun eigen plannen op te geven en de gemeente te wijzen op het belang van het bestaande speelsterrein voor de direct omwonenden. Daarmee herstelden ze de eenheid in de buurt.

Wij van de wijkvereniging hebben aanvankelijk verzuimd de omwonenden te raadplegen toen de gemeente bij ons informatie inwon over het verwaarloosd ogende speelsterrein.

zie voorts bladzijde 5

LEDENVERGADERING

Op **dinsdag 8 april 1997** zal de **ALGEMENE LEDENVERGADERING** van onze vereniging plaatsvinden in het gebouw van **Ars Aemula Naturae**, Pieterskerkgracht 9, aanvang 20.30 uur.

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Verslag van de Algemene Ledenvergadering van april 1996
3. Jaarverslag 1996
4. Financieel Jaarverslag 1996
5. Begroting 1998
6. Bestuurswisseling
7. Stand van zaken van de aandachtsvelden, inclusief de belangrijkste ingekomen en uitgegane stukken
8. Rondvraag
9. Sluiting

Jaarverslag 1996

Bestuurssamenstelling

Op 1 januari 1996 was het bestuur als volgt samengesteld:

H.D. van Gelderen	voorzitter
J.J.M. Gerritsen	secretaris
Y. van Deutekom	penningmeester
J.J.E.N.M. Creyghton	bestuurslid
L.M. Schrijnen	bestuurslid

Tijdens de Algemene Ledenvergadering (zie hieronder) nam de heer Gerritsen afscheid als secretaris en bestuurslid, na 20 jaar indirect en direct actief te zijn geweest voor het bestuur. Tegelijk traden R. Olivier en C. van der Schaaf aan als nieuw bestuurslid. Eerstgenoemde had al enige maanden meegedraaid in het bestuur. Laatstgenoemde was een jaar eerder teruggetreden omdat de duur van zijn bestuurslidmaatschap het statutaire maximum van zes jaar had bereikt.

In het najaar moest L. Schrijnen zijn bestuurslidmaatschap neerleggen vanwege verhuizing naar de Merenwijk. Sedertdien is hij beschikbaar gebleven voor het samenstellen van de wijkkrant, iets waarvoor het bestuur hem zeer dankbaar is.

Op 31 December 1996 was het bestuur per saldo als volgt samengesteld:

H.D. van Gelderen	voorzitter
C. van der Schaaf	waarnemend secretaris
Y. van Deutekom	penningmeester
J.J.E.N.M. Creyghton	bestuurslid
R. Olivier	bestuurslid

Algemene Ledenvergadering

De algemene ledenvergadering werd gehouden op 16 April 1996. Op deze vergadering werden de volgende stukken goedgekeurd:

- ▶ het verslag van de Algemene Ledenvergadering van 25 April 1995
- ▶ het Jaarverslag 1995
- ▶ het Financieel Jaarverslag 1995
- ▶ de Begroting 1997

De leden zijn voor deze vergadering uitgenodigd met een brief, waarbij de financiële stukken waren gevoegd. Bovendien was de vergadering aangekondigd in de Hart van de Stad Krant nummer 77 (April '96). Het verslag is gepubliceerd in krant nummer 78 (mei '96).

De belangrijkste zaken van 1996, ingedeeld naar aandachtsgebied

Leefbaarheid en milieu

Begin januari spraken bestuursleden met de burgemeester c.s. over nachtelijke overlast, door het gedoogbeleid van de gemeente en de politie bij overschrijding van de sluitingstijden door enkele café's. In maart reageerde de wijkvereniging kritisch op de gemeentelijke startnota Evenementenbeleid, die tendeerde naar toestaan van frequentere en latere overlast. In oktober is de gemeenteraad toch akkoord gegaan met een licht aangepaste versie van de Startnota. Eind '96 zijn de aanvragen in de Evenementenkalender verschenen en door ons becommentarieerd.

Met de andere wijk- en buurtverenigingen van de binnenstad werd een gezamenlijke petitie ingediend tegen het voorstel van de burgemeester om bijzondere ontheffingen (nog latere sluitingstijden) te verlenen aan alle café's, die een half jaar geen klachten hebben veroorzaakt.

In de zomer zijn twee enquêtes gehouden onder omwonenden van de Garenmarkt en het Arsenaalplein over lawaaiige evenementen. Tevens heeft een bestuurslid opgetreden in twee korte gedingen van bezwaarmakers tegen lawaaiige evenementen op het Arsenaalplein. Het oordeel van de rechter was flink kritisch jegens de gemeente Leiden.

In September hebben de binnenstads-wijkverenigingen een gemeenschappelijk standpunt over het de gemeentelijke herzieningsvoorstellen voor het evenementenbeleid voorgelegd aan de gemeenteraad. Dat standpunt betreft de eindtijden, geluidnormen, handhaving en aantallen per lokatie.

Bouwen en wonen

Het bestuur van de Pieterskerk heeft in een gesprek (april) en in onze wijkkrant (mei) haar plan toegelicht voor een opslagkelder naast de kerk.

In de loop van het voorjaar ontstond onrust over de vernieuwing van de walkanten en riolering, annex herinrichting van de Vliet. Allereerst over het rooien van de lindebomen. Pogingen van gemeentewege om het vertrouwen te herstellen, werden nog enkele keren verstoord door nieuwe slordigheden. Op de meest kwetsbare plek zullen de damwanden deels trillingsvrij worden ingebracht. In november zijn door ons aanbevelingen gedaan over de herinrichting, op basis van een enquête onder omwonenden van de Vliet.

Op het Arsenaalplein werd een speelplek voor kinderen geopend. Het speelterreintje aan de Pieterskerk dreigde echter (nog) te moeten wijken voor omstreden nieuwbouw.

Verkeer en parkeren

Eind januari vond een stadsgesprek plaats over de zoveelste gemeentelijke plannen voor herinrichting van de Breestraat. De wijkvereniging waarschuwde tegen verkeersmaatregelen waarvan de voordelen voor de Breestraat niet opwegen tegen de nadelen voor de rest van de stad. In September heeft de wijkvereniging gereageerd op het op het plan om niet alleen de Breestraat, maar ook het deel van de Pieterswijk tussen Breestraat en Rapenburg/Steenschuur nog slechts selectief toegankelijk te maken. Wij hebben gepleit tegen erg grote beperkingen, maar voor een 'knip' in de Pieterskerkstraat. De Vijfde Binnenvestgracht schreef historie door zelf te kiezen voor een parkeerverbod en afsluiting door sleutelpaaltjes.

Wijkbeheer en veiligheid

Medio '96 werd op de Beestenmarkt een verzonken huisvuilcontainer geplaatst, die model staat voor de wijze waarop ook in onze wijk gescheiden inzameling zal gaan plaatsvinden.

Hart van de Stad Krant

Er zijn in het verslagjaar vier (dikke) wijkkranten verschenen, waaronder een jubileumnummer.

Festiviteiten

Op Koninginnedag organiseerden we weer een openluchtconcert op het water van het Rapenburg. Ditmaal uitgevoerd door de Leidse Harmoniekapel.

Op 1 juni vierde de vereniging haar 20-jarig jubileum, met voor leden een bezoek aan het modelbouwmuseum in wording, een wandeling/rondvaart met gids door de wijk en een feestelijke Extra Algemene Ledenvergadering, waarin de al die 20 jaren voor onze vereniging actieve Joop Gerritsen bij zijn afscheid tot erelid werd benoemd. Van wethouder Van Rij ontving hij vervolgens voor zijn verdiensten de Cornelis Joppensprijs. De wijkkrant van mei '96 was grotendeels aan het 20-jarig bestaan gewijd.

Leden

In 1996 werden 19 nieuwe leden verwelkomd. 13 leden werden uit het bestand verwijderd: 1 wegens opzegging, 5 wegens verhuizing en 7 wegens wanbetaling of vertrek zonder bericht.

Hans van Gelderen, voorzitter

ITALIAANSE MANNENMODE

exclusieve eigen import, aantrekkelijke prijzen

d'Alessandro

Nieuwe Rijn 35 / hoek Beschuitsteeg
telefoon: 5147565, ook voor clubdassen

Evenementenbeleid: de vijfde ronde

In de afgelopen maand heeft het College van burgemeester en wethouders een voorlopig besluit genomen over de lijst van toegestane evenementen in 1997, de zogenaamde ontwerp-evenementenkalender. Zoals al gevreesd bevat deze kalender een groot aantal belastende evenementen waarvan te voorzien is dat ze tot in de nacht overlast gaan veroorzaken. Ook verschenen er nu plotseling niet minder dan 10 door De Grote Beer aangevraagde evenementen op de lijst! Omwonenden van het Arsenaalplein mogen dus weer rekenen op een forse portie overlast in de zomermaanden.

De wijkvereniging heeft tegen een groot aantal evenementen bezwaar gemaakt. Op sommige locaties zijn de voorgestelde aantallen te hoog (soms zelfs meer dan 12). In een aantal gevallen maken we bezwaar tegen de te late eindtijden (in één geval zelfs tot 2 uur in de nacht). In het geval van Werfpop maken we bezwaar tegen het ontbreken van geluidnormen.

Met name het Arsenaalplein, de Aalmarkt en het Rapenburg krijgen het zwaar te verduren.

Op de Aalmarkt worden 3 dagen voorzien met overlast tot 11 uur, 6 dagen met overlast tot 24 uur, en 2 dagen met overlast tot 1 uur in de nacht, 1 dag tot 2 uur in de nacht.

Op het Arsenaalplein telt de kalender 2 dagen met overlast tot 23 uur, 5 dagen met overlast tot 24 uur, en 3 tot 1 uur in de nacht.

Op het Rapenburg en de Kaiserstraat zijn er nog 4 evenementendagen te verwachten met overlast tot middernacht, en 4 tot 1 uur in de nacht, een onaanvaardbare cumulatie van nachtelijke overlast op één locatie.

De gemeente kan zich natuurlijk nog bedenken. Maar daar hebben we eerlijk gezegd weinig hoop op.

Sinds de gemeente een jaar geleden de discussie over het evenementenbeleid startte is dit nu de vijfde keer dat we uitgebreid onze bezwaren hebben uiteengezet, schriftelijk en tot nu toe ook mondeling. Gelukkig staan we als wijkvereniging niet alleen. Andere wijkverenigingen en buurtcomités denken er hetzelfde over, en hebben dat ook aan de gemeente duidelijk gemaakt.

Het heeft echter tot nu toe weinig uitgehaald. De enige winst van onze inspanningen is dat er waarschijnlijk beter gecontroleerd gaat worden op geluidsvolume en eindtijden. Voor de rest lijken burgemeester en wethouders én - wat nog erger is - onze vertegenwoordigers in de gemeenteraad niet van zins zich iets van onze bezwaren aan te trekken.

De kloof tussen wijkverenigingen en gemeente lijkt dan ook onoverbrugbaar. Vandaar dat we vastbesloten zijn om, mits de bewoners van de betreffende locaties daarmee instemmen, het conflict aan de bestuursrechter in Den Haag voor te leggen. Laat die dan maar bepalen wat er moet gebeuren. We zullen als onze opvatting naar voren brengen dat het een grondrecht van burgers is zelf te bepalen hoe ze binnen hun huizen willen leven, en dat ze zich door niemand, ook niet door de gemeente, uit hun huizen hoeven te laten jagen in het kader van een gemeentelijk stadspromotiebeleid. We zullen daarbij aanvoeren, dat de betreffende bewoners altijd *vrijwillig* bereid zijn geweest enige overlast te accepteren (bijvoorbeeld op 3 oktober), maar dat het niet aangaat hen te *dwingen* binnen hun eigen woningen maximaal 12 keer per jaar tot in de nachtelijke uren in de herrie te zitten.

De zesde ronde in dit jammerlijke conflict zal dus waarschijnlijk worden uitgevochten ten overstaan van de Haagse bestuursrechter. Gelukkig zal dat voorlopig tevens de laatste ronde zijn. De laatste ronde dit jaar, althans. Het gemeentebestuur beseft blijkbaar nog steeds niet dat de bewoners van onze wijk dit evenementenbeleid niet zullen accepteren, nu niet en volgende jaren niet. Het huidige gemeentelijke evenementenbeleid staat garant voor jaarlijks terugkerende conflicten over de vaststelling van de kalender en voor jaarlijks terugkerende spanningen tussen gemeente en bewoners.

Joep Creyghton

Burgemeester en wethouders zullen binnenkort de definitieve kalender vaststellen. De wijkvereniging roept bewoners die ervoor voelen zich samen met de wijkvereniging tot de rechter te wenden, op dit aan een van de bestuursleden door te geven. Na de definitieve vaststelling van de kalender zullen we ons samen met hen beraden op juridische stappen.

Peuterspeelzaal Ot en Sien

Peuterspeelzaal Ot en Sien, aan de Pieterskerkchoorsteeg 15, bestaat binnenkort 25 jaar.

Begonnen als een initiatief van ouders, is zij uitgegroeid tot een professionele speelzaal waar peuters van 2 tot 4 jaar met elkaar leren spelen. Voor kinderen die niet naar een kinderdagverblijf gaan, is de speelzaal vaak de eerste plaats waar ze zelfstandig in een groep functioneren. Ze leren er op eigen benen te staan en het gezag van een ander accepteren.

Ieder kind kan op zijn eigen niveau, spelend en lerend bezig zijn. Meestal spelen de kleinsten nog veel alleen, maar geleidelijk aan wordt er steeds meer met anderen samengespeeld. Door het meedraaien in een peuterspeelzaal wordt de ontwikkeling van kinderen gestimuleerd. Consultatiebureau's geven regelmatig als advies om een kind op een speelzaal te plaatsen, als er zorgen zijn over bijvoorbeeld de taalontwikkeling. Niet alleen de peuters treffen elkaar op de speelzaal, ook de ouders leren elkaar kennen. Bij aanvang is er altijd tijd voor een kopje koffie en een praatje.

Het gebouw, waarin Ot en Sien gevestigd is, heeft een geheel eigen sfeer. Er zijn allerlei hoekjes waar de peuters kunnen spelen. Zo is er een kussenhoek, een huisje met een keukentje, een boekenhoek, en in voorbereiding: een "snoezelhoek" speciaal voor de senso-motorische ontwikkeling. De onverwacht grote binnentuin is in gebruik als buitenspeelplaats, en wordt binnenkort geheel nieuw ingericht.

Een ieder die interesse heeft is welkom om langs te komen. De speelzaal-uren zijn iedere morgen van 8.45 tot 11.45 uur; en alle middagen behalve woensdag, van 13.00 tot 16.00 uur. Voor inlichtingen: 5148892.

- Leonoor Oonk

vervolg Speelplaatsje Pieterskerkgracht

Maar toen ons na de informatiebijeenkomst over de bouwplannen duidelijk was wat dit stukje groen en deze speelplek voor de bewoners betekende, hebben we alles op alles gezet om dit verzuim goed te maken en het speelterrein alsnog te redden. Voor dat laatste mogen we onszelf een pluim op de hoed zetten (voor het eerste niet dus).

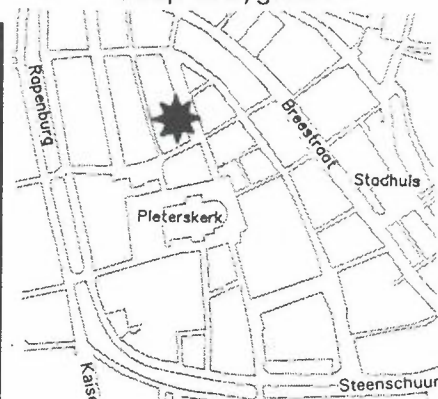
Ook aan de gemeenteraadscommissie die het bouwplan onverwacht afwees en aan wethouder van Rij komt een compliment toe. Het is niet gemakkelijk om van gedachten te veranderen wanneer je plannen al zo ver gevorderd zijn. Reinout van Gulick, die als contactpersoon van de gemeente nauw betrokken is geweest bij de gang van zaken en daarbij forse kritiek kreeg te verduren, reageerde laconiek toen ik hem vertelde hoe tevreden we waren met deze uitkomst: "Zo zie je maar dat inspraak bij de gemeente best iets kan opleveren."

Al zie ik het niet altijd, in dit geval geef ik van Gulick graag en volmondig gelijk. Inspraak kan wel degelijk succes hebben. Als het speelterrein straks opnieuw is ingericht en er weer een kleine groene oase ligt middenin de Pieterswijk, zullen we weten dat bewoners iets tot stand kunnen brengen als ze zich ervoor inzetten.

Joep Creyghton

"J. ZIERIKZEE"
MAATSCHOENMAKERIJ

H. P. H. NUSTELING
BAKKERSTEEG 3
2311 RH LEIDEN
TEL. 071-5131156

FIRMA DE GEUS

Specialiteiten: Boerenkaas - Wijnen - Dieetartikelen

DOEZASTRAAT 8 - 2311 HB - LEIDEN

Lid A.N.V.O.

look *tick*

Hans van Schie Breestraat 140 2311 CX Leiden Tel. 071-512 22 13

LEIDSE EN LANDELIJKE GELUIDEN

De Schepper heeft ons uitgerust met oogleden voor als wij overdag een dutje willen doen. Een soortgelijke voorziening tot uitsluiting van akoestische stimuli ontbreekt helaas; tenzij wij genoeg willen nemen met een weinig subtiele prothese als de oorprop. Ik heb een stel klaarliggen.

De tekenen wijzen erop dat nieuwe generaties meer en meer resistent worden tegen geluidshinder. Deze resistentie berust op tijdens de volwassenwording optredende slijtage van het gehoororgaan bij individuen en op een evolutieproces bij de gehele menselijke soort. De meeste diersoorten zijn vanouds in staat om voor de overleving irrelevante stimuli te negeren. Men ziet dan ook dat kleine huisdieren tijdens een Leids Evenement gewoon doorslapen. De hier toe benodigde psychische oorproppen geraken nu mutatiegewijs ook in het bezit van de mensheid. Voor degenen echter die de evolutionaire boot hebben gemist, ziet het er slecht uit. Zij geraken steeds verder in de minderheid.

Onze wijkvereniging biedt wellicht geen uitkomst voor deze minderheid, maar wel troost. Zij ijvert onverdroten tegen recreatieve overlast die de bewoners ondervinden van al dan niet door de Gemeente gesanctioneerde manifestaties. Zij doet dat ook in het geval dat de getroffen een minderheid van de bevolking ter plaatse zouden uitmaken. Rust is een basisrecht dat immuun behoort te zijn voor meerderheidsbesluiten op welk niveau dan ook genomen. De Gemeente Leiden ziet dat anders. In haar Startnota Evenementenbeleid van 1996 staat zij per lokatie jaarlijks 12 evenementen toe die naar de ervaring van de Gemeente zelf "een fikse belasting van de leefomgeving ter plaatse zullen betekenen" (p. 30). Het aantal van deze lokaties bedraagt 14 (bijlage 7). Het totaal aantal belastende evenementen dat de bevolking van Leiden mag ondergaan is dus gemaximeerd op 168. De Gemeente beschouwt dit als een verbetering vergeleken bij de tot op heden bestaande situatie. De nota is met bijna algemene stemmen door de gemeenteraad aangenomen. Geen van de grote partijen had bedenkingen.

In praktijk betekent de "belasting" die de evenementen met zich brengen vrijwel altijd geluidshinder. De draagkracht van de versterkte muziek bedraagt niet zelden een halve kilometer.

De vanzelfsprekendheid waarmee de Leidse bestuurders, aangevoerd door hun burgemeester, ons aan de decibellenfestijnen blootstellen, maakt moedeloos. De autoriteiten gaan er blijkbaar van uit dat de bevolking zich suf verveelt en geanimeerd wordt door een openbaar aanbod van het soort lawaai dat in bijna elke kroeg, in elke huiskamer en in elke auto sowieso ruimschoots voorhanden is. Voor een aantal bezoekers van de evenementen geldt dit ongetwijfeld, maar deze bezoekers beschikken tenminste over de vrijheid zich na een onderhoudsdosis van hun geliefde klanken weer te onttrekken aan het gebodene, hetgeen voor omwonenden niet geldt.

Het economisch belang van de festiviteiten voor de stad, waarnaar gemakkelijk wordt verwezen, is nooit onderzocht. Enkele café's zullen er natuurlijk wel bij varen, misschien wel ten koste van andere, verder van de geluidbron verwijderde etablissementen.

Geluidshinder heeft als probleem niet dezelfde status als tabaksrook of het broeikas-effect. Politiek stelt deze vorm van milieuverpesting niets voor. De regering laat de bestrijding van geluidshinder graag over aan de gemeenten, waarmee het verzet tegen het verschijnsel bij voorbaat gedoemd is tot versnippering. Er moeten nogal wat wijkverenigingen zoals de onze met succes ageren om het land tot rust te brengen. Gelukkig is er sinds februari van het vorig jaar een landelijk forum dat zich inzet voor een bundeling van krachten. Ik spreek van de Stichting BAM, welke afkorting staat voor Bestrijding Akoestische Milieuvervuiling.

De stichting streeft naar afschaffing of sterke vermindering van al het ongewenste, storende geluid. Zij richt zich zowel op de "harde sector", waaronder het ons vertrouwde luidsprekerlawaai in de openbare ruimte, als op de "zachte sector" die de alom aanwezige achtergrondmuziek omvat. De stichting staat open voor sympathisanten en donateurs. Beide categorieën kunnen het bulletin van de stichting ontvangen dat drie maal per jaar verschijnt. In Bulletin 3 lees ik dat BAM alle raden van gemeenten met meer dan 10.000 inwoners heeft aangeschreven met het verzoek om serieuze aandacht aan het probleem van de geluidshinder te geven. De resultaten van deze actie zijn opgenomen in het volgende bulletin. Van de 425 aangeschreven gemeenten reageerden er 153, waarvan er slechts 75 inhoudelijk op het probleem ingingen, meestal in de trant van "we doen al ons best".

De Stichting BAM neemt graag kennis van Uw ervaringen. Zij is bereikbaar via Postbus 329, 5670 AH Nuenen. Het telefoonnummer is 0492-660.274.

Carlo van Praag

Verteltheater Silvester

Het programma van het Verteltheater Silvester voor de maand april luidt:

vr 11	De reis van Sinte Brandaan	20.00
za 12	Poppentheater in de toren	15.00
za 12	Zonneverhalen uit Oost Europa	20.00
zo 13	Verhalen voor Fionneke	15.00

Programma Pieterskerk

Zoals gebruikelijk geven wij hier de avond- en weekend programmering van de Pieterskerk voor de komende maanden.

April 1997

za 05	Antiquare Boekenbeurs	11.00-17.00
zo 06	Antiquare Boekenbeurs	11.00-17.00
ma 07	groot diner	18.00-24.00
za 12 en zo 13:	museumweekend	8.00-24.00
zo 20	Rommelmarkt	09.30-16.30
zo 27	rondleiding	14.00
zo 27	cantatedienst (Bachkoor)	19.00

Mei

vr 02	bruiloft	15.00-24.00
za 03	diner	18.00-00.30
zo 04	rondleiding	14.00
ma 05	Rommelmarkt	10.00-17.00
do 08	vrijwilligers werkdag	11.00-17.00
za 10	Webster University	18.00-21.30
zo 11	rommelmarkt	10.00-17.00
ma 12 t/m do 15	bouw Hagerbeerorgel	-02.00
za 17 - ma 19:	Paranormalbeurs	
zo 25	Beautysalon	
ma 26 t/m do 29	bouw Hagerbeerorgel	-24.00

Juni 1997

zo 01	rondleiding	14.00
do 05	diner	18.30-24.00
ma 09	diner	18.00-24.00
di 10 en wo 11:	Hagerbeerorgelwerk	-24.00
za 14	verkeersexamen	09.00-14.00
zo 15	congres FASO	09.00-19.00
za 21	reünie AFS	13.00-24.00
zo 22	rondleiding	14.00
zo 29	rondleiding	14.00
ma 30	van Hagerbeerorgelwerk	-24.00

RIJSTTAFELN IN
INDONESISCH RESTAURANT

ANAK BANDUNG

Wellicht de lekkerste rijsttafel

Dagelijks geopend van 17.00 -23.00 uur.
GARENMARKT 24A, 2311 PJ LEIDEN
TELEFOON 071-512 53 03

- **Huizen** • **Flats**
Bemiddeling bij aan-/verkoop, huur/verhuur.
- **Bedrijfs o/g**
d.m.v. moderne methodes en apparatuur optimale kans om snel te slagen.
- **Beheer Huur Incasso**
Van verhuurde huizen, al of niet gemeubileerd of gestoffeerd.
- **Taxaties Beëdigd Taxateur**
Bij aankoop hypotheek aanvragen, succesvolle aangiften enz.
- **Hypotheken**
Een aan Uw persoonlijke omstandigheden aangepaste hypotheek is erg belangrijk.
- **Verzekeringen**
Brandverzekeringen, W.A. verzekeringen, Auto's, Pensioenen, Levensverzekeringen enz.

ZAALBERG
makelaardij

Korevaarstraat 35, 2311 JT Leiden
Tel. 071-5149147 Fax 071-5128257
Postbus 277, 2300 AG Leiden

DE BAKKERSTEEG

Wie in de tijd tot 1903 naar de Bakkersteeg vroeg, liep het grote risico naar een zijsteeg van de Haarlemmerstraat verwezen te worden in plaats van naar de huidige steeg tussen de Vliet en de Kaiserstraat. Dat betekende een flinke vergeefse wandeling en leidde dus nogal eens tot irritatie, met name ook bij de postbodes, die rond 1900 steeds meer brieven e.d. te bezorgen kregen. In ambtelijke kringen voegde men daarom wel de aanduiding Wijk I (thans Academiewijk genaamd) of Wijk VI (thans Marendorp-De Camp) aan het adres toe. Omdat dit probleem ook bij andere straten bestond, hakte de Gemeenteraad de knoop in 1903 radicaal door: van de twee Vrouwenstegen werd die tussen Hogewoerd en Levendaal tot Nieuwebrugsteeg omgedoopt en van de twee Vestwallen werd die tussen de Doezastraat en Zijdgracht vernoemd naar de bekende stadssecretaris uit de tijd van het beleg (en nog lang daarna): Jan van Houtkade. En zo werd de bijnaam van de Bakkersteeg tussen de Haarlemmerstraat en de Oude Vest de officiële: Pelikaanstraat. Sedertdien is het probleem voor de burgerij verdwenen; alleen architecten en anderen die in het verleden geïnteresseerd zijn moeten zich steeds weer scherp realiseren over welke steeg het in feite gaat als die benaming in een oud stuk voorkomt. Gelukkig waren zelfs in vroeger eeuwen secretarissen en klerken nog wel eens zo voorkomend om bij "onze" Bakkersteeg toe te voegen: bij de (Delftsche) Vliet.

Van oudsher heet de steeg echter niet Bakkersteeg, maar Bakovensteeg, toen meestal geschreven als Bachovensteeg. Naar wat voor een bakoven werd de steeg dan genoemd? Zo goed als zeker niet een brood- of banketbakoven, of een waar aardewerk of zelfs dakpannen in gebakken konden worden. We zullen moeten denken aan een steenoven, of mogelijk een oven waarin daktegels gebakken werden. Vóór de introductie van de dakpannen in de loop van de vijftiende eeuw (en in Leiden werden ze nog pas veel later, zo rond 1550, echt populair) werden daken vaak gedekt met zware tegels, die wel minder brandgevaarlijk waren dan riet of stro, maar een sterke en dus dure dakconstructie vergden. Vanwege de hoge kosten verleende het stadsbestuur vaak een flinke subsidie voor het aanbrengen van dit "harde dak". De benaming van de terreinen ten noorden en zuiden van de steeg wijzen ook op de functie van steenoven: de Cleypetten. Hier werd dus klei uit petten

[=putten] gegraven om tot stenen verwerkt te kunnen worden. De oven zal wel van een betrekkelijk klein type geweest zijn, de zgn. veldoven, die afgebroken werd zodra de kleiwinning ter plaatse op zijn eind liep. Overigens zijn dit soort omstandigheden een nachtmerrie voor archeologen: denken ze bij hun opgravingen niets dan ongeroerde grond te vinden uit de periode vóór de bouw van de nieuwe stadswijk van na 1389, en blijkt de grond vol te zitten met afval uit de tijd dat de kleiputten "toegemaakt" moesten worden om geen al te grote terreindalingen te krijgen. Vooral het Hoogheemraadschap van Rijnland eiste dat alle door uitgraven of uitvenen ontstane gaten gevuld moesten worden, en daar neem je dan uiteraard afval voor, mogelijk soms ook mest. Later is het begrip "toemaken" dan ook synoniem geworden met bemesten, het in een dunne laag verspreiden van mest of ook wel het gecomposteerde afval uit de steden, toen "poortarde" genoemd.

Nadat in 1389 het stadsbestuur ook met de ambachtsheer van Zoeterwoude een accord bereikt had, kon het hele gebied tussen Rapenburg en Witte Singel bij de stad getrokken worden. Echt behoefte aan zoveel gebiedsuitbreiding was er eigenlijk niet, zodat de bebouwing maar heel langzaam vorderde. Het is niet precies te zeggen wanneer de bakoven verdween en er huizen aan de Bakkersteeg gebouwd werden. Er zal zeker een landmeter aan te pas gekomen zijn om de rooilijnen uit te zetten, want de steeg is mooi kaarsrecht en precies in het verlengde van de (oudere) Molensteeg, en werd weer vervolgd (met een brug over de Cellebroersgracht of Broertjesgracht, de huidige Kaiserstraat) in wat nu de toegang tot de Sterrenwacht is. Vergelijk dat eens met de Groenesteeg tussen Hooigracht en Vestestraat: een Methusalems paadje door de weilanden, dat ook na de stadwording daar bleef kronkelen als een slang in doodsnood.

De Bakkersteeg heeft, helaas, geen roemruchte geschiedenis. Hier hebben eeuwenlang hardwerkende ambachtslieden en textielarbeiders geprobeerd het hoofd boven water te houden. In tijden van grote bevolkingsdruk waren alle huisjes haast overbevolkt; in tijden dat het inwonertal van Leiden terugliep, konden veel pandjes benut worden als werkplaatsen en pakhuizen. Hoewel rond 1900 de bevolkingsdruk weer flink groot begon te worden, bewaarde de steeg toen nog veel van het oude karakter van pakhuizensteeg. Op 1 januari 1890 woonden in nr. 1 vijf personen, waarvan het hoofd als bejaarde geen

beroep meer opgaf. In nr. 1a woonde het gezin van een agent van politie, totaal 8 personen. In nr. 3, waarin thans schoenmakerij Zierikzee gevestigd is, woonde een stadswerker, toen een gezin van drie personen; een paar jaar later bleken er in dat toch vrij kleine pandje ook een ongehuwde moeder met haar maar liefst vijf onechte kinderen een onderdak te kunnen krijgen. Nr. 3a was een stal en pas vanaf 1914 een huis; nr. 5 was onbewoond en nr. 5a is pas rond 1900 als woonruimte in gebruik genomen. Voor nr. 7 geldt hetzelfde, en nr. 9 was een pakhuis. In nr. 11 woonden 3 personen, in nr. 13 zes, met twee onderhuurders; in nr. 15 zes met vijf onderhuurders. In nr. 17 woonden een oude vrouw en haar broer, en in nr. 19 een bejaarde die later naar het Minnehuis ging, en een werkster met twee onechte kinderen als onderhuurders. Aan de even kant was het ongeveer hetzelfde: in nr. 2 drie personen, waarvan het hoofd bejaard; nr. 4 stond leeg; in nr. 6 een letterzetter en dienstbode; in nr. 8 een oude mangelbaas met zijn twee gezinsleden; in nr. 10 een pakhuisknecht met vijf gezinsleden en in nr. 12 een kaashandelaar met drie gezinsleden - overigens werd dit later een bergplaats. Ook nr. 14, waar in 1890 nog een fabriekswerker met zijn vier gezinsleden woonde, werd in 1895 een pakhuis, al kwam er daarna een nr. 14a voor bewoning. Op nr. 16 woonde Hendrik van Weeren, koopman (wellicht toen al in lompen en oud papier) met op dat moment nog maar zes kinderen; toen zijn gezin zich uitbreidde tot in totaal 14 kinderen, verhuisde hij naar nr. 9a, terwijl zijn oude pand bergplaats werd. Nr. 18 werd bewoond door een winkelierster met dochter, nr. 20 was een pakhuis, in nr. 22 woonde een warmoezier met zijn vrouw en in nr. 24 een weduwe met vijf kinderen. Dit laatste pand werd overigens later herbouwd en kreeg toen als huisnummer Kaiserstraat 30A.

De Bakkersteeg is tot in onze tijd een wat stille steeg, maar met een aardige aanblik, waartoe zeker de meest recente restauratie van de schoenmakerswerkplaats een positieve bijdrage geleverd heeft.

P.J.M. de Baar, Gemeentearchief

Excursie Pieterswijk Leiden - Nijmegen

Er wordt door medewerkers van 'Binnenste Beter', het herinrichtingsproject van de Leidse binnenstad, een excursie voor bewoners en winkeliers van de Pieterswijk naar Nijmegen georganiseerd. Bij het drukken van deze krant was de precieze datum nog niet bekend, waarschijnlijk 24, 25 of 28 april. Mocht u interesse hebben om mee te gaan, dan kunt u dit alvast aan ons kenbaar maken. U hoort zo snel mogelijk de juiste datum.

Enkele onderwerpen die tijdens de excursie aan bod komen zijn:

- * bezoek aan de 'Benedenstad', een oude woon/winkelwijk aan de rand van het (winkel)stadshart;
- * overleg met winkeliers en buurtbewoners uit Nijmegen over de planvorming en de samenwerking met de gemeente;
- * voorbeelden van straatmeubilair en het gebruik hiervan;
- * fysieke afsluiting (en de implementatie van het systeem) van de grote winkelstraat (à la Breestraat).

In overleg met de gemeente Nijmegen proberen zij ook winkeliers en bewoners te mobiliseren om met de Leidse groep te praten over de samenwerking en planvorming tussen wijk en gemeente.

Vertrek 's ochtends vanuit Leiden rond 08.30 uur, streven is dat u rond 18.00 weer thuis bent.

Er kunnen ongeveer dertig deelnemers uit de Pieterswijk mee.

Voor meer informatie kunt u bellen met Trees Koenders, telefoon **5165759** of met Cindy van Es, telefoon **5165903**.

Trees Koenders
communicatiemedewerker gemeente Leiden

Drukkerij • Zetterij • Reproservice

van der Linden

OFFSET • LICHTDRUK • FOTOCOPIE • LEIDEN

Vliet 4a-6 2311 RE Leiden Tel. 071-5120815 Fax 071-5133006

Leids schilder- en tekengenootschap

"ARS AEMULA NATURAE"

Dag- en avondkursussen

- akwarellen
- modeltekenen
- boetseren
- tekenen
- etsen
- schilderen

Pieterskerkgracht 9, Leiden
Inlichtingen, tel.: 071-514 07 84

Herinrichting Hoefstraat

Reeds enige maanden geleden is de Hoefstraat heringericht in het kader van het Leids gemeentelijk project "Binnenste Beter". Naast de bestrating en vervanging van -overigens volstrekt niet in het straatbeeld passende- straatverlichting kwamen in dit kader ook andere aspecten aan de orde zoals de verkeersstroom in de Hoefstraat. Hoewel ik in eerste instantie met weinig vertrouwen had uitgekeken naar de door de gemeente geboden inspraakmogelijkheden voor bewoners, gebiedt de eerlijkheid mij te zeggen dat het mij alleszins is meegevallen. Zo is iedere bewoner (althans voor zover deze beschikt over een brievenbus) per brief bijtijds geïnformeerd over de plannen van de gemeente. Daarnaast was er nog de informatie die vermeld stond in de vrijdag-editie van het Leids Nieuwsblad.

Het uitgezette tijdspad was bekend, de uit te voeren werkzaamheden ook. Nu nog de uitvoering. De timing van de gemeente was prima daar de herbestrating- in verband met de verzakking van de bestrating door de riolering-broodnodig bleek. Een grote zorg van de bewoners was de vraag of de gevel-tuintjes/bakken konden blijven. Groen is een schaars goed in de binnenstad, dus een extra groenvoorziening (privé of gemeentelijk) is mijns inziens altijd meegenomen. En, hoewel ik een tweeslachtige houding in de meeste gevallen niet kan waarden (met name van de gemeente) werd de tweeslachtige houding in casu door mij zeer op prijs gesteld; officieel worden geen geveltuintjes getolereerd doch ten aanzien van de bestaande geveltuintjes -mits goed onderhouden- wordt een zogenaamd gedoogbeleid toegepast. Hoera, de geveltuintjes mogen blijven, zullen veel bewoners met mij gedacht hebben!

Naast de herbestrating kwam de straatverlichting aan de beurt. Geheel in het straatbeeld passende, Anton Pieck-achtige gevel-lantaarns werden geplaatst; een zeer sfeervolle vervanging van het oude spul.

Een ander punt van aandacht bleek de verkeersstroom. Reeds geruime tijd klagen bewoners (met name bewoners met kleine kinderen) over het feit dat automobilisten :

- regelmatig veel te hard door de Hoefstraat rijden en
- vaak via de verkeerde kant de Hoefstraat inrijden om uit te komen in de Doezastraat.

Naar aanleiding hiervan en in het kader van de herinrichting heeft de gemeente de bewoners opgeroepen hun grieven, opmerkingen en mogelijke alternatieven tijdens een bijeenkomst naar voren te brengen en te bespreken. Veel bewoners hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt, hetgeen mijns inziens duidt op het belang dat bewoners hieraan hechten. Helaas is het in eerste instantie voortvarende optreden van de gemeente hiermee geëindigd. Wat de verkeersoverlast betreft: radio-stilte tot op heden. Dit terwijl wij als bewoners niet alleen in een *mooie* straat willen wonen voorzien van fraaie bestrating, geveltuintjes en Anton Pieck-achtige gevel-lantaarns maar vooral in een *veilige* straat, zonder verkeer dat de rijrichting en de maximumsnelheid aan zijn laars lapt.

Afsluiting van de straat, elektronisch te bedienen paaltjes, bloembakken, verkeersdrempels: dit zijn allemaal alternatieven aangedragen door de bewoners, waarmee tot op heden niets is gedaan. Ik vind dit zeer spijtig. Ik heb namelijk altijd geleerd dat iets waarmee je begint ook moet worden afgemaakt. Wellicht geldt dit niet voor de gemeente?!

J. de Lannoy

Het Smalle Pandje Met De Brede Sortering
Sanders Wijnhuis - Doezastraat 12

>> **au fin bec** <<

...en nu serieus bieren

Belgisch Café
't Gerecht
Lokhorststraat 19

**Zonder dat uw of onze burens daar last van hebben
verzorgt danssalon In Casa uw borrel of feest
vanaf 50 personen**

in Casa
Donsalon
Lammermarkt 100 - Leiden
Tel. 071-5130445 / 5124938
Fax 071-5143956
<http://www.xs4all.nl/~incasa>

Bedrijfsevenementen
Personeelsfeesten
CD/muziek - presentaties
Dealer/bedrijfsdagen
Productpresentaties
Themafeesten/modeshows
Recepties/bruiloften
Afstudeerborrels/feesten
Jubilea/reunies

Omstreden bouwplan voor de Hortus

Op 8 januari organiseerde de gemeentelijke dienst Bouwen en Wonen een informatiebijeenkomst over een bouwplan in de Hortus, ingediend door de Rijksuniversiteit. Op de plaats waar nu een vervallen noodgebouw staat, tegen de Binnenvestgracht aan, zouden twee paviljoens moeten verrijzen om plaats te bieden aan een tiental afgesloten containers voor experimenten met het kweken van planten. Binnen dergelijke kweekkamers worden licht, lucht, temperatuur, en voedingsstoffen van buiten af geregeld.

Een eerste ontwerp voor dit doel was al eerder door de gemeente afgekeurd wegens strijdigheid met het bestemmingsplan, dat op deze plaats geen bebouwing toelaat. Maar dit tweede, gewijzigde ontwerp wilde de gemeente wel "in de inspraak" brengen vanwege enkele wijzigingen en omdat het gekoppeld was aan de toezegging dat de universiteit het voorplein van de Hortus voor het publiek toegankelijk zou maken. Daartoe zou een toegang worden gecreëerd vanuit de Paterstraat. Op die manier zou er een aantrekkelijke looproute kunnen ontstaan vanuit de Witte Singel naar het Rapenburg, en ook de Hortus zelf zou er toegankelijker door worden. Volgens de plannen zouden de kweekkamers over ongeveer 15 jaar worden overgebracht naar het universiteitscomplex op de Leeuwenhoek, daarna zou de Hortus de twee te bouwen paviljoens kunnen benutten voor winteropslag van planten.

De omwonenden reageerden geschrokken en verontwaardigd op dit plan. De paviljoens zouden weliswaar door een 3 meter hoge en ruim 40 meter lange muur gedeeltelijk aan het oog worden onttrokken, maar die muur zelf betekende toch dat het uitzicht op de Hortus nog meer belemmerd werd dan nu al het geval was. Verdere bezwaren: lelijk, vermoedelijk witgekalkt glas dat tot 3 meter boven de muur zou uitrijzen, verminderde lichtinval voor de tegenoverliggende woning, en mogelijke nachtelijke geluidsoverlast vanwege de beluchtingsapparaten die aangebracht zouden moeten worden.

Kees Walle, die pal tegenover de betreffende plek woont, kwam bovendien met een onthulling: hij had een brief uit 1962 uit de archieven opgediept waarin de universiteit beloofde de barak *binnen vijf jaar* te verwijderen. Terwijl

diezelfde universiteit zich nu op de bestaande bebouwing beroept om een nieuw bouwplan te rechtvaardigen! Ook wil de universiteit op de bouwkosten besparen door gebruik te maken van de fundering van de betreffende, in feite illegale, barak.

Er werd nog een ander tegengeluid gehoord. De heer Hemmes, voorzitter van Vrienden van de Hortus, betreurde dat er weer een stukje Hortus dreigde te worden bebouwd. Vreemd genoeg werd hij hierin bijgevallen door de directeur-beheerder van de Hortus, de heer de Koning, die officieel het plan verdedigde. Hij verklaarde dat hij als lid van de vereniging 'Vrienden van de Hortus' eigenlijk ook liever geen paviljoens op deze plaats zag. Onbedoeld bevestigde hij daarmee het beeld dat de Hortus slachtoffer dreigt te worden van het bezuinigingsbeleid van de universiteit.

Het bestuur van de wijkvereniging heeft de gemeente meegedeeld de bezwaren van de bewoners te delen, maar ook de bezwaren van de 'Vrienden van de Hortus'. We dringen er bij de gemeente op aan alles te doen om een betere locatie voor de betreffende kweekkamers te vinden, of te bevorderen dat de kweekkamers, samen met het betreffende universitaire instituut EEW, vervroegd naar de Leeuwenhoek verhuizen. Laten we zuinig zijn onze prachtige Hortus, en deze niet zoals al eerder in andere universiteitssteden gebeurde, slachtoffer laten worden van universitaire bezuinigingen. Overigens verdient de universiteit een deel van de uitgaven terug door 5 gulden entree te heffen voor een wandeling door de Hortus, wat wij trouwens eigenlijk rijkelijk veel vinden. De portier vertelde ons dat de Hortus het afgelopen jaar 80.000 bezoekers trok, dat telt toch aardig aan. En helpt de gemeente de Hortus nu al niet door gesubsidieerde arbeidsplaatsen ter beschikking te stellen voor het onderhoud van de tuin?

Overigens is het bestuur van de wijkvereniging een warm voorstander van de voorgenomen extra ingang bij de Paterstraat en de herinrichting van het voorplein van Hortus. Op de plaats waar vroeger de monumentale rode beuk stond (vlak achter de boogvormige toegang tot de Hortus vanuit het Academiegebouw) staat nu een tamelijk idioot, nutteloos bouwsel om de locatie van het eerste stukje Hortus te markeren. Het harmonieert totaal niet met de achtergevels van de universitaire gebouwen erom-

heen. Die beuk is indertijd een door allen be-
treurde natuurlijke dood gestorven. Maar van de
opgevallene plek is aanzienlijk meer te maken
dan nu het geval is. Bijvoorbeeld een plek waar
bezoekers een drankje kunnen gebruiken en
waar de Hortus in de zomer kan pronken met
zijn unieke verzameling potplanten. Trouwens,
er bestaan ook plannen in die richting.

We hopen van harte dat universiteit en gemeen-
te er samen uitkomen. Omwonenden, stad en
universiteit hebben veel te verliezen bij de huidi-
ge plannen. Maar ook veel te winnen bij een
goede oplossing. Die moet toch te vinden zijn!

Joep Creyghton

Herinrichtingen in de Pieterswijk

In deze krant is al eens geschreven over het
gemeentelijke project

"Binnenste Beter". Dat betreft het zoveel moge-
lijk volgens hetzelfde recept herinrichten van
grachten en straten, na vervanging van walle-
kanten en/of riolen. Dat recept moet leiden tot
een minder rommelig straatbeeld, dat beter bij
de binnenstadsbebouwing past. Uitgevoerde
voorbeelden zijn de Oude Rijn en de Doeza-
straat. De Nieuwsteeg moet nog steeds worden
afgewerkt.

De nieuwe aankleding kan ook samengaan met
de aanpassing van de verkeerssituatie. Zo is in
deze krant eerder melding gemaakt van plannen
voor het selectief toegankelijk maken van de
Breestraat door middel van elektronisch te be-
dienen verzinkbare "pyramides". Uw wijkvereni-
ging en andere belangenvetegenwoordigers zijn
ook gepolst over de animo voor selectieve toe-
gankelijkheid van het grootste deel van de Pie-
terswijk. Zie ook het Jaarverslag 1996 elders in
deze krant.

Onlangs is ons voorgelegd dat de **Botermarkt** bij
de herinrichting geheel parkeervrij wordt ge-
maakt.

de vervallen plaatsen voor vergunninghouders
zullen dan grotendeels worden gecompenseerd
ten koste van plaatsen van kort parkerende
bezoekers bij de Sociale Dienst en de Brand-
weer. Deze maatregel past in het beleid het
kernwinkelgebied autoluw en deels autovrij te
maken, met de parkeergelegenheid voor bezoek-
ers geconcentreerd aan de randen van dit
gebied (geen verspreide plukjes "rode kopme-
ters" meer).

Tot nu toe hebben wij de indruk dat de herin-
richtingsmaatregelen behoedzaam en zorgvuldig
worden voorbereid en uitgevoerd. Uiteraard zien
we erop toe dat dat zo blijft.

Hans van Gelderen

Het Bestuur van de Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaal-West:

Hans van Gelderen	voorzitter	Vliet 7	tel. 5141146
Coert van der Schaaf	secretaris	Pieterskerkchoorsteeg 23	tel. 5122459
Yvonne van Deutekom	penningmeester	Vliet 46	tel. 5122975
Joep Creyghton	lid	Papengracht 20a	tel. 5122269
Rob Olivier	lid	Rapenburg 96	tel. 5149377

Erevoorzitter: R.J. van Crujssen

Erelid: J.J.M. Gerritsen

Bij deze geeft (naam): telefoon:
adres: postcode: met ingang van: zich op als
lid/donateur van de Vereniging voor Pieters- en Academiewijk en Levendaal-west, en verklaart
de contributie/donatie ad f te hebben overgemaakt op giro 366 44 16 van de vereniging.

Leiden, (datum) (handtekening)

De contributie bedraagt per jaar f 10 per gezin of f 7,50 voor eenpersoonshuishoudens.
Opgaven afgeven bij een van de bestuursleden of zenden aan Postbus 11016, 2301 EA Leiden